

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“ ” 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ЗМІНЕНИХ СТАНІВ СВІДОМОСТІ

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Розробник

В.І. Каневський

Гарант освітньої програми

В.І. Каневський

Завідувач кафедри психології

І.П. Лисенкова

Директор медичного інституту

Г. В. Грищенко

Начальник НМВ

С.І. Шкірчак

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психологія змінених станів свідомості	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	053– Психологія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	I	II
Навчальний рік	2020 -2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	2	5
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 год	6 кредитів/180 год
Структура курсу: – лекції – групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	36 год. 36	10 год. 10 год.
	108 год.	160 год.
Відсоток аудиторного навантаження	40%	11%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	Іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою курсу є формування у студентів базових теоретичних знань і практичних навичок в галузі психології свідомості та її змінених станів (ЗСС); навчити методам діагностики ЗСС і керування ними; надати можливості для розвитку ресурсів і репертуару психічних станів.

Завдання курсу:

- аналіз розвитку уявлень про стани свідомості в історії психології;
- виділення закономірностей в прояву, перебігу ЗСС, визначення базових детермінант психічних станів;
- ідентифікація ЗСС і розвиток навичок рефлексії станів свідомості;
- виявлення методів дослідження психічних станів та методів керування психічними станами свідомості;
- відпрацювання технологій керування психічними станами.

Передумови вивчення дисципліни:

В процесі вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти основні категорії психології змінених станів свідомості, історичні передумови і перспективи розвитку науки, її напрями та галузі, структуру, задачі та методи науки, її міждисциплінарні зв'язки з іншими науками. Курс надає студентам можливість отримати комплекс теоретичних знань у галузі психології змінених станів свідомості та оволодіти практичними навичками проведення психологічних досліджень при вивченні психології станів.

Очікувані результати навчання:

Навчання дисципліни "ПЗСС" спрямовано на найбільш ретельне опрацювання проблем особистості та її станів, сформульованих в курсі "Психологія", та побудовано на основі теоретичних і прикладних підходів в галузі теоретичних основ психології, які цілеспрямовано обговорюються в рамках різних наукових шкіл і парадигм з урахуванням сучасних підходів до їх вирішення.

Практична реалізація отриманих теоретичних знань може бути здійснена в ході виконання курсових і дипломних робіт, а також в індивідуальній роботі з клієнтами.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- методологічні та теоретичні основи психології станів свідомості;
- роль та місце змінених станів свідомості (ЗСС) серед інших психічних явищ;
- функції ЗСС;
- класифікації ЗСС;
- діагностику психічних станів;
- керування станами свідомості.

має вміти:

- самостійно визначати види та властивості ЗСС;
- керувати станами свідомості;
- допомагати іншим навчатися керуванню психічними станами і керувати ними;
- урахувати ЗСС у психологічній практиці.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) (СК):

- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СВІДОМОСТІ ТА ЇЇ СТАНІВ (ЗСС)				
Блок 1. Види та форми ЗСС. Сновидіння.				
1.	Феномен свідомості.	2	2	7
2.	Психології ЗСС як розділ психологічної науки. Сутність ЗСС з точки зору психології.	2	2	8
3.	Класифікація ЗСС.	4	4	7
4.	Засоби входження у ЗСС.	2	2	7
5.	Сновидіння. Типологія та функції.	4	4	7
6.	Природа сновидінь за З. Фрейдом.	2	2	7
7.	Природа сновидінь за К.Г. Юнгом.	2	2	8
	Підсумкова контрольна робота за блоком 1	-	2	3
Усього – 90 год. Кредитів ECTS –3.		18	18	54
МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗСС.				
Блок 2. Психологічні механізми та прикладні аспекти ЗСС.				
8.	ЗСС в практиці саморегуляції: аутогенне тренування (АТ).	2	2	7

9.	Медитація.	4	4	8
10.	Класичний та еріксоновський гіпноз.	4	4	7
11.	Трансперсональна психологія.	2	2	7
12.	Картографія людської психіки за Ст. Грофом.	2	2	7
13.	Холотропне дихання.	2	2	7
14.	Духовна криза за С. Грофом та К. Гроф.	2	2	8
	Підсумкова контрольна робота за блоком 2	-	2	3
Усього – 90 год. Кредитів ECTS – 3.		18	18	54
Всього за курсом – 180 год. Кредитів ECTS – 6.		36	36	108

Заочна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СВІДОМОСТІ ТА ЇЇ СТАНІВ (ЗСС)				
Блок 1. Види та форми ЗСС. Сновидіння.				
1.	Феномен свідомості.			12
2.	Психології ЗСС як розділ психологічної науки. Сутність ЗСС з точки зору психології.	2	2	11
3.	Класифікація ЗСС.			12
4.	Засоби входження у ЗСС.	2		11
5.	Сновидіння. Типологія та функції.			12
6.	Природа сновидінь за З. Фрейдом.		2	11
7.	Природа сновидінь за К.Г. Юнгом.		2	11
Усього – 90 год. Кредитів ECTS –3.		4	6	80
МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗСС.				
Блок 2. Психологічні механізми та прикладні аспекти ЗСС.				
8.	ЗСС в практиці саморегуляції: аутогенне тренування (АТ).		2	12
9.	Медитація.	2		11
10.	Класичний та еріксоновський гіпноз.	2	2	11
11.	Трансперсональна психологія.	2		11
12.	Картографія людської психіки за Ст. Грофом.			12
13.	Холотропне дихання.			12
14.	Духовна криза за С. Грофом та К. Гроф.			11
Усього – 90 год. Кредитів ECTS – 3.		6	4	80
Всього за курсом – 180 год. Кредитів ECTS – 6.		10	10	160

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій (денна форма)

№	Тема заняття / план
МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СВІДОМОСТІ ТА ЇЇ СТАНІВ (ЗСС)	
Блок 1. Види та форми ЗСС. Сновидіння.	
1	<p>Тема 1. Феномен свідомості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен свідомості: філософський, соціологічний, фізіологічний підходи. 2. Специфіка розуміння свідомості в психології. 3. Історія вивчення свідомості. 4. Розуміння психології в основних психологічних школах. 5. Свідоме іа несвідоме. 6. Місце психічного стану в ряду інших психічних явищ.
2	<p>Тема 2. Психологія ЗСС як розділ психологічної науки. Сутність ЗСС з точки зору психології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та цілі психології ЗСС 2. ЗСС як особливий режим функціонування всієї психічної галузі індивіда в цілому. 3. Особливості психічного відображення в ЗСС. 4. Особливість регуляції суб'єктом своєї взаємодії з дійсністю у ЗСС. 5. Фізіологічна основа ЗСС
3	<p>Тема 3. Класифікація ЗСС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи класифікації ЗСС. 2. Стан ясної, повної свідомості. 3. Звичайний стан свідомості. 4. Трансовий стан свідомості.
4	<p>Тема 4. Класифікація ЗСС (продовження)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нульовий стан свідомості. 2. Розширений стан свідомості. 3. Психоделічний стан свідомості.
5	<p>Тема 5. Засоби входження у ЗСС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гіперстимуляційні методи входження у ЗСС. 2. Гипостимуляційні методи входження у ЗСС.
6	<p>Тема 6. Сновидіння. Типологія та функції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сновидіння і ЗСС. 2. Історія виникнення інтересу до сновидінь.
7	<p>Тема 7. Сновидіння. Типологія та функції. (продовження).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провідні напрями та визначення сновидінь. 2. Типологія сновидінь. 3. Властивості сновидінь.
8	<p>Тема 8. Природа сновидінь за З. Фрейдом.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії сновидінь, які передували З. Фрейду. 2. Місце та значення роботи З. Фрейда «Тлумачення сновидінь» в історії науки та культури. 3. Вільні асоціації як основний метод тлумачення сновидінь. Сутність тлумачення. 4. Сновидіння як здійснення бажань. Явний та латентний зміст сновидіння. 5. Спотворення та цензура сновидінь. 6. Типові сновидіння. 7. Механізми роботи сновидіння.
9	<p>Тема 9. Природа сновидінь за К.Г. Юнгом.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція колективного несвідомого. 2. Архетипи та несвідоме. 3. Процес індивідуації. 4. Чотирьохфазовий підхід до роботи із снами.
МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗСС.	
Блок 2. Психологічні механізми та прикладні аспекти ЗСС.	
	Тема 10. ЗСС в практиці саморегуляції: аутогенне тренування (АТ).
10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні джерела АТ. 2. Історія АТ. Її модифікації. 3. Механізм психічного самоуправління 4. Ефекти АТ. 5. Умови виникнення аутогенного стану
	Тема 11. Медитація.
11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і різноманіття медитативних практик. 2. «Пасивні» і «активні» медитації.
	Тема 12. Медитація (продовження).
12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міри безпеки при роботі з медитативними практиками. 2. «Зупинка внутрішнього діалогу».
	Тема 13. Класичний та еріксоновський гіпноз.
13	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гіпнотичний транс. Показання та протипоказання до гіпнотерапії. 2. Історія гіпнозу. 3. Механізм гіпнозу. 4. Процес гіпнотерапії.
	Тема 14. Класичний та еріксоновський гіпноз (продовження).
14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стадії гіпнозу. 2. Взаємовідношення у гіпнозі. Підходи. 3. Основні навички еріксоновського гіпнозу. 4. Мікродінаміка трансу.
	Тема 15. Трансперсональна психологія.
15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «трансперсональне». 2. Трансперсональні дисципліни. 3. Трансперсональна психологія. 4. Трансперсональне, духовне і релігійне. 5. Хілотропні і холотропні стани свідомості.
	Тема 16. Картографія людської психіки за С. Грофом.
16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психолітична і психоделічна терапія. 2. Розширена картографія людської психіки за С. Грофом. 3. Сенсорний бар'єр. Біографічна область: система конденсованого досвіду (СКД) 4. Перинатальна область: базові перинатальні матриці (БПМ-I, БПМ-II, БПМ-III, БПМ-IV). 5. Трансперсональна область.
	Тема 17. Холотропне дихання.
17	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія створення холотропного дихання С. Грофом. 2. Теоретична база і мета методу. Показання та протипоказання до використання. 3. Метод холотропного дихання: його сутність. 4. Підготовка психологічного та фізичного простору перед сесією

	5. Структура сесії холотропного дихання.
18	Тема 18. Духовна криза за С.Грофом та К. Гроф. 1. Поняття «духовна криза». 2. Проблема норми та патології психічного розвитку та функціонування з позицій концепції духовної кризи. 3. Чинники, що викликають духовну кризу. Питання діагностики духовної кризи. 4. Різновиди духовної кризи.

План лекцій (заочна форма навчання).

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Психологія ЗСС як розділ психологічної науки. Сутність ЗСС з точки зору психології. 1. Предмет та цілі психології ЗСС 2. ЗСС як особливий режим функціонування всієї психічної галузі індивіда в цілому. 3. Особливості психічного відображення в ЗСС. 4. Особливість регуляції суб'єктом своєї взаємодії з дійсністю у ЗСС. 5. Фізіологічна основа ЗСС
2	Тема 2. Засоби входження у ЗСС. 1. Гіперстимуляційні методи входження у ЗСС. 2. Гипостимуляційні методи входження у ЗСС
3	Тема 3. Медитація. 1. Сутність і різноманіття медитативних практик. 2. «Пасивні» і «активні» медитації. 3. Міри безпеки при роботі з медитативними практиками. 4. «Зупинка внутрішнього діалогу».
4	Тема 4. Класичний та еріксоновський гіпноз. 1. Гіпноотичний транс. Показання та протипоказання до гіпнотерапії. 2. Історія гіпнозу. 3. Механізм гіпнозу. 4. Процес гіпнотерапії.
5	Тема 5. Трансперсональна психологія. 1. Поняття «трансперсонального». 2. Трансперсональні дисципліни. 3. Трансперсональна психологія. 4. Трансперсональне, духовне і релігійне. 5. Хілотропні і холотропні стани свідомості.

4.2. План групових занять денної форми

№	Тема заняття / план
МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СВІДОМОСТІ ТА ЇЇ СТАНІВ (ЗСС)	
Блок 1. Види та форми ЗСС. Сновидіння.	
1	Тема 1. Феномен свідомості. 1. Феномен свідомості: філософський, соціологічний, фізіологічний підходи.

	<ul style="list-style-type: none"> 2. Специфіка розуміння свідомості в психології. 3. Історія вивчення свідомості. 4. Розуміння психології в основних психологічних школах. 5. Свідоме іа несвідоме. 6. Місце психічного стану в ряду інших психічних явищ.
2	<p>Тема 2. Психологія ЗСС як розділ психологічної науки. Сутність ЗСС з точки зору психології.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Предмет та цілі психології ЗСС 2. ЗСС як особливий режим функціонування всій психічної галузі індивіда в цілому. 3. Особливості психічного відображення в ЗСС. 4. Особливість регуляції суб'єктом своєї взаємодії з дійсністю у ЗСС. 5. Фізіологічна основа ЗСС
3	<p>Тема 3. Класифікація ЗСС.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Основи класифікації ЗСС. 2. Стан ясної, повної свідомості. 3. Звичайний стан свідомості. 4. Трансовий стан свідомості.
4	<p>Тема 4. Класифікація ЗСС (продовження)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Нульовий стан свідомості. 2. Розширений стан свідомості. 3. Психоделічний стан свідомості.
5	<p>Тема 5. Засоби входження у ЗСС.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Гіперстимуляційні методи входження у ЗСС. 2. Гипостимуляційні методи входження у ЗСС.
6	<p>Тема 6. Сновидіння. Типологія та функції.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Сновидіння і ЗСС. 2. Історія виникнення інтересу до сновидінь.
7	<p>Тема 7. Сновидіння. Типологія та функції (продовження).</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Провідні напрями та визначення сновидінь. 2. Типологія сновидінь. 3. Властивості сновидінь.
8	<p>Тема 8. Природа сновидінь за З. Фрейдом.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Теорії сновидінь, які передували З. Фрейду. 2. Місце та значення роботи З. Фрейда «Тлумачення сновидінь» в історії науки та культури. 3. Вільні асоціації як основний метод тлумачення сновидінь. Сутність тлумачення. 4. Сновидіння як здійснення бажань. Явний та латентний зміст сновидіння. 5. Спотворення та цензура сновидінь. 6. Типові сновидіння. 7. Механізми роботи сновидіння.
9	<p>Тема 9. Природа сновидінь за К.Г. Юнгом.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Концепція колективного несвідомого. 2. Архетипи та несвідоме. 3. Процес індивідуації. 4. Чотирьохфазовий підхід до роботи із снами.

	Контрольна робота за блоком 1.
	МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗСС.
	Блок 2. Психологічні механізми та прикладні аспекти ЗСС.
	Тема 10. ЗСС в практиці саморегуляції: аутогенне тренування (АТ).
10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні джерела АТ. 2. Історія АТ. Її модифікації. 3. Механізм психічного самоуправління 4. Ефекти АТ. 5. Умови виникнення аутогенного стану
	Тема 11. Медитація.
11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і різноманіття медитативних практик. 2. «Пасивні» і «активні» медитації.
	Тема 12. Медитація (продовження).
12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міри безпеки при роботі з медитативними практиками. 2. «Зупинка внутрішнього діалогу».
	Тема 13. Класичний та еріксоновський гіпноз.
13	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гіпнотичний транс. Показання та протипоказання до гіпнотерапії. 2. Історія гіпнозу. 3. Механізм гіпнозу. 4. Процес гіпнотерапії.
	Тема 14. Класичний та еріксоновський гіпноз (продовження).
14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стадії гіпнозу. 2. Взаємовідношення у гіпнозі. Підходи. 3. Основні навички еріксоновського гіпнозу. 4. Мікродінаміка трансу.
	Тема 15. Трансперсональна психологія.
15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «трансперсональне». 2. Трансперсональні дисципліни. 3. Трансперсональна психологія. 4. Трансперсональне, духовне і релігійне. 5. Хілотропні і холотропні стани свідомості.
	Тема 16. Картографія людської психіки за С. Грофом.
16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психолітична і психоделічна терапія. 2. Розширена картографія людської психіки за С. Грофом. 3. Сенсорний бар'єр. Біографічна область: система конденсованого досвіду (СКД) 4. Перинатальна область: базові перинатальні матриці (БПМ-I, БПМ-II, БПМ-III, БПМ-IV). 5. Трансперсональна область.
	Тема 17. Холотропне дихання.
17	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія створення холотропного дихання С. Грофом. 2. Теоретична база і мета методу. Показання та протипоказання до використання. 3. Метод холотропного дихання: його сутність. 4. Підготовка психологічного та фізичного простору перед сесією 5. Структура сесії холотропного дихання.
	Тема 18. Духовна криза за С.Грофом та К. Гроф.
18	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «духовна криза». 2. Проблема норми та патології психічного розвитку та функціонування з

	<p>позицій концепції духовної кризи.</p> <p>3. Чинники, що викликають духовну кризу. Питання діагностики духовної кризи.</p> <p>4. Різновиди духовної кризи.</p>
	Контрольна робота за блоком 2.

План групових занять заочної форми

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Психологія ЗСС як розділ психологічної науки. Сутність ЗСС з точки зору психології.</p> <p>1. Предмет та цілі психології ЗСС</p> <p>2. ЗСС як особливий режим функціонування всій психічної галузі індивіда в цілому.</p> <p>3. Особливості психічного відображення в ЗСС.</p> <p>4. Особливість регуляції суб'єктом своєї взаємодії з дійсністю у ЗСС.</p> <p>5. Фізіологічна основа ЗСС</p>
2	<p>Тема 2. Природа сновидінь за З. Фрейдом.</p> <p>1. Теорії сновидінь, які передували З. Фрейду.</p> <p>2. Місце та значення роботи З. Фрейда «Тлумачення сновидінь» в історії науки та культури.</p> <p>3. Вільні асоціації як основний метод тлумачення сновидінь. Сутність тлумачення.</p> <p>4. Сновидіння як здійснення бажань. Явний та латентний зміст сновидіння.</p> <p>5. Спотворення та цензура сновидінь.</p> <p>6. Типові сновидіння.</p> <p>7. Механізми роботи сновидіння.</p>
3	<p>Тема 3. Природа сновидінь за К.Г. Юнгом.</p> <p>1. Концепція колективного несвідомого.</p> <p>2. Архетипи та несвідоме.</p> <p>3. Процес індивідуації.</p> <p>4. Чотирифазовий підхід до роботи із снами.</p>
4	<p>Тема 4. ЗСС в практиці саморегуляції: аутогенне тренування (АТ).</p> <p>1. Основні джерела АТ.</p> <p>2. Історія АТ. Її модифікації.</p> <p>3. Механізм психічного самоуправління</p> <p>4. Ефекти АТ.</p> <p>5. Умови виникнення аутогенного стану.</p>
5	<p>Тема 5. Класичний та еріксоновський гіпноз.</p> <p>1. Гіпнотичний транс. Показання та протипоказання до гіпнотерапії.</p> <p>2. Історія гіпнозу.</p> <p>3. Механізм гіпнозу.</p> <p>4. Процес гіпнотерапії.</p>

4.3. Завдання для самостійної роботи

Під час вивчення дисципліни студенти отримують бали за такі види робіт:

1. Відповіді на групових заняттях.
2. Складання структурно-логічних схем лекцій
3. Підготовка до написання контрольних робіт.
4. Складання реферату, есе.

1. Відповіді на групових. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено 8 групових занять. На групових заняттях викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти виступи, активність на занятті (відповіді на запитання, наведення прикладів з досвіду та обробленої літератури), вміння формулювати та відстоювати свої думки. Робота на груповому занятті оцінюється за наступними показниками:

- а) за наявність лекційного зошиту, наявність та якість відпрацювання в ньому конспектів за всіма заняттями змістового модулю;
- б) за підготовлену усну доповідь нараховується;
- в) за надання правильної усної (письмової) відповіді на поставлене запитання під час заняття, за доповнення.

2. Складання структурно-логічних схем лекцій є одним із напрямків засвоєння змісту теми через оптимізацію механізмів запам'ятовування. Малювання схем, діаграм, графіків, малюнків сприяє візуальному запам'ятовуванню опрацьованої теми. Доцільно це робити під час або після вивчення змісту теми. Осмислене запам'ятовування передбачає, перш за все, встановлення логічних послідовностей, розбивку матеріалу на частини і знаходження в ній «ключових фраз» або «опорних пунктів». Запам'ятовувати слід саме їх і використовувати як «віхи» - орієнтири. Використання логічних опор, асоціацій і мислене угруповання сприяє усвідомленню матеріалу лекції та його швидкому та тривалому запам'ятовуванню.

3. Підготовка до написання модульних контрольних робіт. Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольні роботи проводяться відповідно до завершення вивчення модуля дисципліни. Всього робочою програмою передбачено 2 контрольні роботи. Студенти мають 40 хв. на розв'язання завдань.

4. Складання реферату, есе. Написання реферату є однією з форм навчання студентів, спрямованої на організацію та підвищення рівня самостійної роботи студентів; однією з форм наукової роботи студентів, метою якої є розширення наукового кругозору студентів, ознайомлення з методологією наукового пошуку.

4. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання.

1. Написати есе на тему «Критерії класифікації ЗСС: актуальний стан і перспективи розвитку питання».
2. Скласти конспект за темою «Усвідомлення сновидіння» за книгою С. Лабержа.
3. Написати есе за темою «Трансперсональна і загальна психологія».
4. Скласти конспект голови «Духовность и религия» з книги С. Грофа «Психология будущего. Уроки современных исследований сознания».
5. Ознайомитися з формами духовної кризи за книгою С. Грофа «Психология будущего. Уроки современных исследований сознания». Скласти конспект.

6. Зробити аналіз книги С. Каллахена «В дрейфі», де освітити наступні питання:
 - 6.1. Динаміка зміни психофізіологічного стану в умовах соціальної ізоляції, психічної деривації та не достатку їжи.
 - a. Методи регуляції психофізичного стану, яки він застосовував.
 - b. Описання змінених станів свідомості.
- c. Засоби реагування на невдачі та удачі.
 6. В щоденнику ваших сновидінь відмітити сновидіння, які грали, на Вашу думку:
 - 7.1. Виконання бажань.
 - 7.2. Компенсаторну функцію.
 - 7.3. Прогностичну функцію
7. На основі фільму «Шокуюча Азія» аналітичне есе, де освітити наступні питання:
 - a. Які штучно організовані дії та практики визивають ЗСС?
 - b. Зовнішні ознаки ЗСС.
 - c. Феномени, яки відкриваються в подібних станах.
- d. Можливість негативних наслідків переживання ЗСС.
 8. Виконати методіку «Духовна криза». Дати інтерпретацію результатів.
 9. Зробити конспекти 1 та 2 глав роботи С. Гиллігена «Терапевтические трансы». Максимальна кількість балів – 12.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес повністю забезпечується «Психологією змінених станів свідомості».

I. Технічні засоби навчання: 1) ноутбук; 2) проектор; 3) інтерактивна дошка

II. Програмне забезпечення: PowerPoint, MicrosoftExcel, SPSS, платформа дистанційного навчання Moodle.

III. Форми і методи проведення занять.

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint –Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

IV. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

Для оцінки знань, умінь і навичок студентів при вивченні даного курсу використовуються наступні методи контролю: фронтальне опитування, письмове опитування, практичні заняття, модульні контрольні роботи, творчі завдання.

5. Поточний контроль

5.1. Контрольна робота до блоку 1.

1. Тестові завдання.

1. Активний вплив на навколишнє людини дійсність, зміна, перетворення цієї дійсності відноситься до:

A) відбивної функції свідомості;

- В) оціночної функції свідомості;
- С) творчої функції свідомості;
- Д) ні один з варіантів не підходить.

2. Естетичні установки, соціальні ідеали, правові норми, накопичені суспільством знання відносяться до:

- А) зовнішнього предметного і духовного світу як джерела свідомості;
- В) соціокультурному середовищу як джерелу свідомості;
- С) власного унікального досвіту життя як джерела свідомості;
- Д) мозку (макроструктурній природній системі) як джерелу свідомості.

3. Предметна свідомість формується в онтогенезі в віці:

- А) від 10-12 мес до 3 років;
- В) від 3-4 до 7-9 років;
- С) від 7-9 до 14-16 років;
- Д) від 14-16 до 22 років.

4. Індивідуальна свідомість формується в онтогенезі в віці:

- А) від 10-12 мес до 3 років;
- В) від 3-4 до 7-9 років;
- С) від 7-9 до 14-16 років;
- Д) від 14-16 до 22 років.

5. Колективна свідомість формується в онтогенезі в віці:

- А) від 10-12 мес до 3 років;
- В) від 3-4 до 7-9 років;
- С) від 7-9 до 14-16 років;
- Д) від 14-16 до 22 років.

6. Рефлексивна свідомість формується в онтогенезі в віці:

- А) від 10-12 мес до 3 років;
- В) від 3-4 до 7-9 років;
- С) від 7-9 до 14-16 років;
- Д) від 14-16 до 22 років.

7. Представником дискретної моделі ЗСС є:

- А) Ч. Тарт;
- В) К. Мартиндейл;
- С) А. Дитрих;
- Д) В.Вундт.

8. Представником континуального підходу до ЗСС:

А) Ч. Тарт;

В) К. Мартиндейл;

С) А. Дитрих;

Д) В.Вундт.

9. Представником дискретно-континуального підходу до ЗСС:

А) Ч. Тарт;

В) К. Мартиндейл;

С) А. Дитрих;

Д) В.Вундт.

10. К. Ясперс нарахував наступну кількість ідентичності як спорідненого феномену свідомості:

А) 2;

В) 3;

С) 4;

Д) 5.

11. Яка з адаптивних функцій ЗСС за А. Людвігом зайва:

А) психотерапевтична;

В) символічний відіграш несвідомих конфліктів;

С) отримання нового досвіду;

Д) соціальна функція.

12. Який з наведених методів не відноситься до гіперстимуляційних методів наведення ЗСС:

А) інформаційне перенасичення;

В) холотропне дихання;

С) медитація;

Д) крайні температурні впливи.

13. Скільки часу триває фаза «швидкого сну»:

А) 5-10 хвилин;

В) 15-20 хвилин;

С) 70 хвилин;

Д) 90 хвилин .

14. У якому році У. Демент і Н.Клейтман створили класичну схему циклів сну?

А) 1900 р.;

В) 1921 р.;

С) 1957 р.;

D) 1980 р.

15. Хто з цих вчених відкрив активність очей під час сну?

A) Г. Бергер;

B) А. Луміс, Е. Харвей і Дж. Хобарт;

C) У. Демент і Н.Клейтман;

D) Е. Азерінскій і Н. Клейтман.

2. В щоденнику ваших сновидінь відмітити сновидіння, яки грали, на Вашу думку:

1.1. Виконання бажань.

1.2. Компенсаторну функцію.

1.3. Прогностичну функцію.

5.2. Контрольна робота до блоку 2.

1. Тестові завдання.

1. Коли вперше вийшла в світ книга З. Фрейда «Тлумачення сновидінь»?

A) 1896 ;

B) 1900 р.;

C) 1917 р.;

D) 1920 р.

2. Хто назвав сновидіння «королівським шляхом до несвідомого»?

A) Артемідор;

B) О. Блаватська;

C) З. Фрейд;

D) К.Г. Юнг.

3. Який з цих процесів не відноситься до так званої «роботи сновидіння» за З. Фрейдом?

A) зміщення;

B) згущення;

C) вторинна переробка;

D) тлумачення.

4. Якою за своєю чергою йде фаза "Тлумачення" в чотирьох фазовому підході тлумачення сновидінь по К.Г. Юнгом?

A) 1;

B) 2;

C) 3;

D) 4.

5. Хто є творцем методу аутогенного тренування (АТ)?
- A) З. Фрейд;
 - B) К.Г. Юнг;
 - C) Ж.-М. Шарко;
 - D) І.Г. Шульц.
6. Скільки ступенів налічує класична система аутогенного тренування?
- A) 2;
 - B) 3;
 - C) 4;
 - D) 5.
7. Хто вперше запропонував термін «гіпноз»?
- A) Дж. Брейд;
 - B) Ф.-А. Месмер;
 - C) Ж. Шарко;
 - D) І. П. Павлов.
8. До якої школи гіпнотерапії відноситься діяльність І. Бернгейма?
- A) Сальпетрієрі;
 - B) Нансі;
 - C) Бельвю;
 - D) Есаленської.
9. Скільки виділяється стадій глибини гіпнозу (за Е.С. Катковим)?
- A) 2;
 - B) 3;
 - C) 4;
 - D) 6.
10. Хто є засновником «не директивної гіпнотерапії»?
- A) Ж.-М. Шарко;
 - B) М. Еріксон ;
 - C) В. Месінг;
 - D) І. Бернгейм.
11. Медитація з концентрацією на мантрі зветься:
- A) Дза-дзен;
 - B) Трансцендентальна медитація;
 - C) Сатипаттхана;
 - D) Кундаліні-медитація .

12. Діетіламід d-лізергінової кислоти був отриманий
- A) А. Хофманом ;
 - B) Ст. Грофом;
 - C) Т. Лірі;
 - D) Дж. Ліллі.
13. Серед цих фахівців, які створили напрямок «транс персональна психологія», одне прізвище зайве. Хто це?
- A) А. Маслоу;
 - B) Ст. Гроф;
 - C) Е. Сутич;
 - D) Б. Скіннер.
14. До якого рівня психоделічної терапії відносяться «перинатальні переживання»?
- A) до першого;
 - B) до другого;
 - C) до третього;
 - D) до четвертого;
15. Дослівний переклад терміна «холотропная терапія» це:
- A) терапія, яка спрямована на відновлення цілісності;
 - B) терапія внутрішніх сімейних систем;
 - C) тілесно-орієнтована терапія;
 - D) терапія первинного крику.

2. Створити презентацію на основі лекції «Mindfulness».

5.3. ТЕМИ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ (ЕСЕ)

10. «Критерії класифікації ЗСС: актуальний стан і перспективи розвитку питання».
11. «Трансперсональна і загальна психологія».
12. Зробити аналіз книги С. Каллахена «В дрейфі», де освітити наступні питання:
- a. Динаміка зміни психофізіологічного стану в умовах соціальної ізоляції, психічної деривації та не достатку їжи.
 - b. Методи регуляції психофізичного стану, які він застосовував.
 - c. Описання змінених станів свідомості.
 - d. Засоби реагування на невдачі та удачі.
13. На основі фільму «Шокуюча Азія» аналітичне есе, де освітити наступні питання:
- a. Які штучно організовані дії та практики визивають ЗСС?

- b. Зовнішні ознаки ЗСС.
- c. Феномени, які відкриваються в подібних станах.
- d. Можливість негативних наслідків переживання ЗСС.

Критерії оцінки есе

Есе, як форма навчання студентів, - це короткий огляд максимальної кількості доступних публікацій по заданій темі, з елементами порівняльного аналізу даних матеріалів і з подальшими висновками.

При проведенні огляду повинна проводитися і дослідницька робота, але обсяг її обмежений, тому що аналізуються вже зроблені попередніми дослідниками висновки і в зв'язку з невеликим обсягом даної форми роботи. Теми есе містяться в програмі курсу. Викладач рекомендує літературу, яка може бути використана для написання його.

Метою написання есе є:

прищеплення студентам навичок бібліографічного пошуку необхідної літератури (на паперових носіях, в електронному вигляді);
 прищеплення студентам навичок компактного викладу думки авторів і свого судження за обраним питанням в письмовій формі, науково грамотною мовою і в хорошому стилі;
 придбання навичок грамотного оформлення посилань на використовувані джерела, правильного цитування авторського тексту;
 виявлення та розвиток у студента інтересу до певної наукової та практичної проблематики з тим, щоб дослідження її в подальшому тривало у підготовці та написанні курсових та дипломної роботи та подальших наукових працях.

Основні завдання студента при написанні есе:

- З максимальною повнотою використовувати літературу з обраної теми (як рекомендовану, так і самостійно підібрану) для правильного розуміння авторської позиції;
- Вірно (без спотворення сенсу) передати авторську позицію в своїй роботі;
- Усвідомити для себе і викласти причини своєї згоди (незгоди) з тим чи іншим автором з даної проблеми.

Вимоги до змісту:

- Матеріал, використаний в есе, повинен ставитися строго до обраної теми;
- Необхідно викласти основні аспекти проблеми не тільки грамотно, але і відповідно до тієї чи іншої логікою (хронологічної, тематичної, подієвої та ін)
- При викладі слід згрупувати ідеї різних авторів по спільності поглядів або по науковим школам;
- есе повинно закінчуватися підбиттям підсумків проведеної дослідницької роботи: містити короткий аналіз-обґрунтування переваг тієї точки зору з даного питання, з якою Ви солідарні.

Структура есе:

1. Починається есе з титульного листа.
2. За титульним листом слід Зміст. Зміст - це план, в якому кожному розділу повинен відповідати номер сторінки, на якій він знаходиться.
3. Текст есе. Він ділиться на три частини: вступ, основна частина і висновок.
 - а) Введення - розділ, присвячений постановці проблеми, яка буде розглядатися і обґрунтуванню вибору теми.
 - б) Основна частина - це ланка роботи, в якому послідовно розкривається обрана тема. Основна частина може бути представлена як цілісним текстом, так і розділена на глави. При необхідності текст есе може доповнюватися ілюстраціями, таблицями, графіками, але

ними не слід "перевантажувати" текст.

в) Висновок - даний розділ повинен бути представлений у вигляді висновків, які готуються на основі підготовленого тексту. Висновки мають бути короткими і чіткими. Також у висновку можна позначити проблеми, які "висвітилися" в ході роботи над есе, але не були розкриті в роботі.

4. Список джерел та літератури. У цьому переліку називаються як ті джерела, на які посилається студент при підготовці есе, так і всі інші, вивчені їм у зв'язку з його підготовкою. В роботі повинно бути використано не менше 5 різних джерел, з них хоча б один - іноземною мовою (англійською або французькою). Робота, виконана з використанням матеріалу, що міститься в одному науковому джерелі, є явним плагіатом і не приймається. Оформлення Списку джерел і літератури має відповідати вимогам бібліографічних стандартів.

Обсяг і технічні вимоги до виконання есе. Обсяг роботи повинен бути, як правило, не менше 12 і не більше 20 сторінок. Робота повинна виконуватися через одинарний інтервал 12 шрифтом, розміри залишаються полів: ліве - 25 мм, праве - 15 мм, нижнє - 20 мм, верхнє - 20 мм. Сторінки повинні бути пронумеровані.

Відстань між назвою частини або глави і наступним текстом має дорівнювати трьом інтервалам. Фрази, що починаються з "червоної" рядка, друкуються з абзацним відступом від початку рядка, рівним 1 см.

При цитуванні необхідно дотримуватися таких правил: текст цитати полягає в лапки і приводиться без змін, без довільного скорочення цитованого фрагмента (пропуск слів, речень або абзаців допускається, якщо не тягне спотворення всього фрагмента, і позначається трьома крапками, яке ставиться на місці пропуску) і без спотворення сенсу;

кожна цитата повинна супроводжуватися посиланням на джерело, бібліографічний опис якого має наводитися у відповідності до вимог бібліографічних стандартів.

Оцінюючи роботу, викладач звертає увагу на:

- Відповідність змісту обраної теми;
 - Відсутність в тексті відступів від теми;
 - Дотримання структури роботи, чітка вона і обгрунтована;
 - Вміння працювати з науковою літературою - виокремлювати проблему з контексту;
 - Вміння логічно мислити;
 - Культуру писемного мовлення;
 - Вміння оформляти науковий текст (правильне застосування і оформлення посилань, складання бібліографії);
 - Вміння правильно зрозуміти позицію авторів, роботи яких використовувались при написанні есе;
 - Здатність вірно, без спотворення передати використовуваний авторський матеріал;
 - Дотримання обсягу роботи;
- Акуратність і правильність оформлення, а також технічного виконання роботи. Робота повинна бути зданою для перевірки у встановлений термін.

6. Підсумковий контроль (іспит)

1. Специфіка психологічного розуміння свідомості.
2. Етапи розвитку психіки в філогенезі.

3. Свідомість і психіка.
4. Властивості і структура свідомості.
5. Принцип єдності свідомості і діяльності.
6. Свідомість як потік.
7. Онтогенетичний розвиток свідомості.
8. Свідомість як структура.
9. Розуміння свідомості в біхевіоризмі.
10. Свідоме та несвідоме в психоаналізі.
11. Когнітивна психологія – еволюція поглядів на свідомість.
12. Уявлення про свідомість в культурно-історичній психології.
13. Мозок і психіка.
14. Теорія про три функціональних блоки мозку.
15. Усвідомлені та неусвідомлені процеси.
16. Розлади свідомості.
17. Проблема соціальної обумовленості свідомості.
18. Масова та індивідуальна свідомість.
19. Значення і особистісний зміст в теорії А.М. Леонтьєва.
20. Уявлення про стани в історії психології.
21. Принцип зворотного зв'язку в формуванні та перебігу психічних станів (за І.М. Сеченовим).
22. Місце психічного стану в ряду інших психічних явищ.
23. Співвідношення понять психічний стан і особистість. Співвідношення станів і рис особистості.
24. Стани і рівні психічної активності за А.О. Прохоровим.
25. Базові детермінанти психічного стану. Ситуативна і транс ситуативна детермінанта психічного стану.
26. Основна характеристика психічного стану.
27. Головні функції психічного стану.
28. Співвідношення категорій: стан, стан людини, психічний стан.
29. Проблема класифікацій і систематизації психічних станів.
30. Методи діагностики і вивчення психічних станів.
31. Предмет вивчення психології ЗСС.
32. Сутність ЗСС з точки зору психології.
33. Особливості психічного відбиття ЗСС.
34. Фізіологічна основа ЗСС.
35. Особливості регуляції суб'єктом своєї взаємодії з дійсністю в ЗСС.
36. Класифікація ЗСС.
37. Гіперстимуляційні методи входження в ЗСС.
38. Гіпостимуляційні методи входження в ЗСС.
39. Стан ясної, повної свідомості.
40. Звичайний стан свідомості.
41. Нульовий стан свідомості.
42. Розширений стан свідомості.
43. Психоделічний стан свідомості.
44. Сновидіння як форма ЗСС.
45. Фізіологія сну.
46. Модель і тлумачення сновидіння за З. Фрейдом.
47. Явний та прихований зміст сновидіння.
48. Цензура сновидіння.
49. Робота сновидіння.
50. Мова сновидіння.
51. Сновидіння та архетипи колективного несвідомого.

52. Чотирьохфазовий підхід до роботи із сновидінням за К.Г. Юнгом.
53. Поняття «усвідомлюваного» сновидіння.
54. Експериментальні дослідження усвідомлюваних сновидінь (С. Лаберж).
55. Засоби набуття усвідомлення у сновидіннях. Рекомендації по діям в реальності сновидіння.
56. Аутогенне тренування (АТ) як форма ЗСС.
57. Історія АТ. Її модифікації.
58. Механізм психічного самоуправління.
59. Моделі АТ.
60. Умови виникнення аутогенного стану. Організуючі формули самонавіювання.
61. Етапи АТ.
62. Самонавіювання.
63. Поняття про медитацію.
64. Сутність і різноманіття медитативних практик.
65. «Пасивні» і «активні» медитації.
66. Гіпнотичний транс. Показання та протипоказання до гіпнотерапії.
67. Механізм класичного гіпнозу.
68. Мова гіпнозу.
69. Класичний та еріксоновський підходи до гіпнозу.
70. «Мета-модель» і «Мільтон-модель».
71. Стратегія співробітництва.
72. Динаміка гіпнотичного сеансу.
73. Форми наведення.
74. Основні навички еріксоновський гіпнозу.
75. Гіпнотична індукція.
76. Індукція та використання деяких гіпнотичних феноменів: вікова регресія; каталепсія; левітація.
77. Терапевтична метафора.
78. Робота з опором.
79. Трансперсональна психологія.
80. Хілотропні і холотропні стани свідомості.
81. Психолітична і психоделічна терапія: практичні результати і теоретичні висновки.
82. Розширена картографія людської психіки за С. Грофом.
83. Біографічна область: система конденсованого досвіду (СКД).
84. Перінатальна область: базові перінатальні матриці.
85. Трансперсональна область.
86. Історія створення холотропного дихання С. Грофом. Теоретична база і мета методу.
87. Метод холотропного дихання: його сутність і співвідношення з іншими методами психотерапії і традиційними духовними практиками.
88. Структура сесії холотропного дихання.
89. Поняття «духовна криза».
90. Різновиди духовної кризи.

Приклад екзаменаційного білету з дисципліни «Психологія змінених станів свідомості»

Чорноморський національний університет ім.Петра Могили

Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – ПСИХОЛОГІЯ ЗМІНЕНИХ СТАНІВ СВІДОМОСТІ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Визначте специфіку психологічного розуміння свідомості. «13балів»
2. Визначте сутність ЗСС з точки зору психології. «13балів»
3. Охарактеризуйте етапи АТ? «14балів»

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Завідувач кафедри, професор
Упорядник, доц. кафедри

Лисенкова І.П.
Каневський В.І.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання:

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
2 семестр			
Відповіді на групових заняттях	3	9	27
Складання структурно-логічних схем лекцій	5	1	5
Написання контрольних робіт	7	2	14
Складання есе	14	1	14
Загальна кількість балів			60
Іспит у II семестрі			40
Всього			100

Заочна форма навчання:

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
5 семестр			
Відповіді на групових заняттях	6	5	30
Написання контрольної роботи	12	1	12
Складання реферату, есе	18	1	18
Загальна кількість балів			60
Іспит у V семестрі			40

Всього			100
--------	--	--	-----

Пояснення до умов визначення рейтингу

Денна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
<u>1. Бали за відповіді на групових заняттях</u>	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	<u>3</u>
Оцінюється робота студента, який володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, викладає окремі питання навчальної дисципліни, частково розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	<u>2</u>
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	<u>1</u>
<u>2. Бали за складання структурно-логічних схем лекцій</u>	
<u>Схема студента</u> , яка повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань лекції, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.	<u>4-5</u>
<u>Схема студента</u> , яка достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань лекції, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.	<u>2-3</u>
<u>Схема студента</u> , яка недостатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань лекції, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	<u>1</u>
<u>3. Бали за реферати, есе</u>	
Робота характеризується смисловою цілісністю, зв'язністю і послідовністю викладу проблеми. Студент вміє висловлювати аргументовану думку щодо сформульованої проблеми, точно визначаючи її зміст і складові. Студент не тільки вміє використовувати навчальну літературу, а й аналізувати першоджерела і дослідження з обраної теми. Студент володіє навичками самостійної дослідницької роботи по темі дослідження; методами і прийомами аналізу літератури. Робота не містить фактичних помилок, пов'язаних з розумінням проблеми. Есе забезпечене необхідним бібліографічним апаратом і оформлений з дотриманням вимог ДВФУ до письмових робіт студентів. В ході усного захисту роботи студент демонструє вільне володіння	<u>12-14</u>

матеріалом, впевнені і аргументовані відповіді на питання.	
Робота характеризується смисловою цілісністю, зв'язністю і послідовністю викладу; допущено не більше 1 помилки при поясненні сенсу або змісту проблеми. Для аргументації наводяться посилання на першоджерела і дослідження. Продемонстровані дослідницькі вміння і навички. Фактичних помилок, пов'язаних з розумінням проблеми, немає. Допущені одна-дві помилки в оформленні роботи.	<u>9-11</u>
Студент проводить досить самостійний аналіз обраної для розгляду проблеми. Залучені основні джерела з даної теми. Допущено не більше 2 помилок в сенсі або змісті проблеми, оформленні роботи.	<u>6-9</u>
Робота являє собою переказаний або повністю переписаний текст якихось джерел, підручників або досліджень без коментарів, аналізу. Чи не розкрита структура і теоретичні складові теми. Допущено три або більше трьох помилок в смислового змісті інформації, що розкривається проблеми, в оформленні роботи. В ході усного захисту у студент демонструє слабке володіння матеріалом, не може аргументовано і повно відповісти на питання.	<u>≥6</u>
<u>4. Бали за написання контрольних робіт</u> Бальна оцінка, відображена на кожному питанні варіанту контрольної	
Повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки, правильне використання формул та проведення розрахунків.	<u>максимальний бал за питання</u>
<u>Відповідь не повна, не містить аргументів, неправильне застосування формул та помилки у розрахунках.</u>	<u>Зниження оцінки</u>

Заочна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
<u>1. Бали за відповіді на групових заняттях</u>	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	<u>5</u>
Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	<u>4</u>
Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину	<u>3</u>

навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	<u>2</u>
Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.	<u>1</u>
<u>2. Бали за написання контрольної роботи</u>	
<u>Оформлення роботи відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики, дотримання вимог щодо характеристики та кількості вибірки, доречне використання формул, ведення точних розрахунків.</u>	<u>12</u>
<u>Оформлення роботи відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики, недотримання вимог щодо характеристики та кількості вибірки, доречне використання формул, ведення точних розрахунків. незначні помилки у розрахунках.</u>	<u>10-11</u>
<u>Оформлення роботи має незначні порушення. Правильно підібрана методика для діагностики, недотримання вимог щодо характеристики та кількості вибірки, доречне використання формул, незначні помилки у розрахунках.</u>	<u>7-9</u>
<u>Оформлення роботи має неточності. Правильно підібрана методика для діагностики, дотримання вимог щодо характеристики та кількості вибірки, доречне використання формул, численні помилки у розрахунках.</u>	<u>5-6</u>
<u>Оформлення роботи не відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики, дотримання вимог щодо характеристики та кількості вибірки, недоречне використання формул, помилки у розрахунках.</u>	<u>3-4</u>
<u>Оформлення роботи не відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики, недотримання вимог щодо характеристики та кількості вибірки, недоречне використання формул, помилки у розрахунках.</u>	<u>1-2</u>
<u>3. Бали за реферати, есе</u>	
Робота характеризується смисловою цілісністю, зв'язністю і послідовністю викладу проблеми. Студент вміє висловлювати аргументовану думку щодо сформульованої проблеми, точно визначаючи її зміст і складові. Студент не тільки вміє використовувати навчальну літературу, а й аналізувати першоджерела і дослідження з обраної теми. Студент володіє навичками самостійної дослідницької роботи по темі дослідження; методами і прийомами аналізу літератури. Робота не містить фактичних помилок, пов'язаних з розумінням проблеми. Есе забезпечене необхідним бібліографічним апаратом і оформлений з дотриманням вимог ДВФУ до письмових робіт студентів. В ході усного захисту роботи студент демонструє вільне володіння матеріалом, впевнені і аргументовані відповіді на питання.	<u>16-18</u>
Робота характеризується смисловою цілісністю, зв'язністю і	<u>12-15</u>

<p>послідовністю викладу; допущено не більше 1 помилки при поясненні сенсу або змісту проблеми. Для аргументації наводяться посилання на першоджерела і дослідження.</p> <p>Продемонстровані дослідницькі вміння і навички. Фактичних помилок, пов'язаних з розумінням проблеми, немає. Допущені одна-дві помилки в оформленні роботи.</p>	
<p>Студент проводить досить самостійний аналіз обраної для розгляду проблеми. Залучені основні джерела з даної теми. Допущено не більше 2 помилок в сенсі або змісті проблеми, оформленні роботи.</p>	<u>9-11</u>
<p>Робота являє собою переказаний або повністю переписаний текст якихось джерел, підручників або досліджень без коментарів, аналізу. Чи не розкрита структура і теоретичні складові теми. Допущено три або більше трьох помилок в смислового змісті інформації, що розкривається проблеми, в оформленні роботи.</p> <p>В ході усного захисту у студент демонструє слабе володіння матеріалом, не може аргументовано і повно відповісти на питання.</p>	<u>≥9</u>

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка «**Відмінно**» - **90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посилаючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, уміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка «**Добре**» - **75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущені. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не носять повного та логічного підсумку.

Оцінка «**Задовільно**» - **60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогодення. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка «Незадовільно» - 21-60 балів виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущенні значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основні:

1. Гроф Ст. Психологія майбутнього. Уроки з сучасних досліджень свідомості. - К.: Terra Інкогніта, 2017. – 328 с.
2. Кісарчук З. Г. Особливості розвитку практичної психології на сучасному етапі // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 3. – С. 10 – 12.
3. Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень – 2018: Тези II міжнародної науково-практичної конференції (21 березня 2018 року, м. Переяслав-Хмельницький) / Відп. ред. О.В. Дробот; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – м. Переяслав-Хмельницький, 2018. – 263 с.
4. Психологія людини: свідомість і реальність: збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції (30–31 жовтня 2018 року, Ніжин) / за ред. М. В. Папучі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 297 с
5. Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень – 2019: Тези III міжнародної науково-практичної конференції (21 листопада 2019 року, м. Київ) / Відп. ред. О.В. Дробот; Національний авіаційний університет, Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій – м. Київ, 2019. – 207 с.
6. Словник професійної термінології для майбутніх фахівців Національної гвардії України. Dictionary of professional terminology for future specialists of the National Guard of Ukraine <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/1566>
7. Фройд З. Тлумачення снів. К.: Фоліо, 2019. – 608 с.

8.2. Додаткові:

1. Buso, J.C., Pedrero-Perez, E.J., Candy, S., & Alcazar-Corcoles, M.A. (2016). Measuring the subjective: revisiting the psychometric properties of three rating scales that assess the acute effects of hallucinogens. *Н.м. Psychopharmacol.* 31, 356-372.
2. Carhart-Harris, R. L. Muthukumaraswamy, S., Roseman, L., Kaelen, M., Droog, W., Murphy, K., et al. (2016). Neural correlates of the LSD experience revealed by multimodal neuroimaging. *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.* 113, 4853–4858. doi: 10.1073/pnas.1518377113
3. Srinivasan T. Healing altered states of consciousness. *Int J Yoga* . 2015; 8 (2): 87–88.
4. Srinivasan T. Prana and electrons in health and beyond. *Int J Yoga.* 2016;7:1–3.
5. Schmidt, T. T., and Majić, T (2016). “Empirische Untersuchung veränderter Bewusstseinszustände,” in *Handbuch Psychoaktive Substanzen*, eds M. von Heyden, H. Jungaberle, and T. Majić (Berlin: Springer), 1–25
6. Timo T. Schmidt and Hendrik Berkemeyer. The Altered States Database: Psychometric Data of Altered States of Consciousness. *Front. Psychol.*, 02 July 2018

8.2. Інформаційні ресурси

1. <http://www.psylib.kiev.ua/>
2. <http://www.psytopos.lviv>

3. http://www.libbooks.ru/bookbox_98614.html (Джерела Інтернет)
4. <http://www.religiovedenie.ru/>
5. <http://www.zipsites.ru/psy/psylib/info.php?p=3313>